

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6S/54/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1014201179
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kotorá
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:1014201179.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kotoru a členov senátu JUDr. Pavla Tkáča a JUDr. Tatiány Sabadošovej, vo veci žalobkyne: JUDr. Dáša Bajanová, advokátka, so sídlom Starosaská 3, 052 01 Spišská Nová Ves, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného sp. zn. 3638/2014-POEO, Č.RZ.: 27977/2014 zo dňa 21.05.2014, takto

r o z h o d o l :

I./ Z r u š u j e rozhodnutie žalovaného Centra právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, Bratislava sp. zn. 3638/2014-POEO, Č.RZ.: 27977/2014 zo dňa 21.05.2014 ako aj rozhodnutie Centra právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, Bratislava sp. zn. 3638/2014-PO, Č.RZ.: 14543/2014 zo dňa 14.03.2014 a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

II./ Žalobkyni p r i z n á v a voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou zo dňa 10.07.2014, doručenu Krajskému súdu v Bratislave dňa 15.07.2014, sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia Centra právnej pomoci sp. zn. 3638/2014-POEO, Č.RZ. 27977/2014 zo dňa 21.05.2014 , ako aj rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu sp.zn. 3638/2014-PO, Č.RZ: 14543/2014 zo dňa 14.03.2014 z dôvodu porušenia ustanovení § 250j ods. 2 OSP.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 5S/149/2014-22 zo dňa 09.09.2014 postúpil vec Krajskému súdu v Košiciach ako vecne a miestne príslušnému.

3. Rozhodnutím Centra právnej pomoci, ako správneho orgánu prvého stupňa, sp.zn. 3638/2014-PO, Č.RZ: 14543/2014 zo dňa 14.03.2014 boli žalobkyni priznané trovy právneho zastúpenia vo výške 962,38 Eur za zastupovanie Aleny Pavlíkovej v konaní pred súdom o náhradu škody.

4. Prvostupňový správny orgán vo svojom rozhodnutí zo dňa 14.03.2014 uviedol nasledovné:
„Uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 17.01.2007, sp. zn. 4C/10/2007-8 súd ustanovil oprávnenej osobe za právnu zástupkyňu vyššie uvedenú advokátku. Služby poskytnuté advokátkou oprávnenej osobe spočívali v: prevzatí a príprave zastupovania vrátane prvej porady s klientom dňa 01.02.2007, písomnom podaní na súd vo veci samej - Žaloba dňa 19.07.2007, písomnom podaní vo veci samej - Rozšírenie žaloby dňa 17.08.2007, účasti na pojednávaní dňa 15.10.2007, písomnom podaní vo veci samej - Návrh otázok pre znalecké dokazovanie dňa 05.12.2007, písomnom podaní vo veci samej - Vyjadrenie k znaleckému posudku dňa 19.03.2008, účasti na pojednávaní dňa 12.05.2008, písomnom podaní na súd vo veci samej - Vyjadrenie k doplnku k znaleckému posudku dňa 29.09.2008, účasti na pojednávaní dňa 30.10.2008, písomnom podaní na súd vo veci samej - Návrh na ďalšie dokazovanie dňa 22.12.2010, účasti na pojednávaní dňa 10.01.2011, písomnom podaní vo veci samej

- Stanovisko k príčinnej súvislosti a návrh ďalších otázok pre znalca dňa 14.02.2011, účasti na pojednávaní dňa 20.09.2011, účasti na pojednávaní dňa 08.11.2011, písomnom podaní vo veci samej - Návrh otázok pre znalecké dokazovanie dňa 16.12.2011, písomnom podaní vo veci samej - Vyjadrenie k znaleckému posudku Inštitútu forenzných medicínskych expertíz, s.r.o. Bratislava dňa 10.01.2013, účasti na pojednávaní dňa 21.01.2013, účasti na pojednávaní dňa 11.02.2013, písomnom podaní vo veci samej - Vyjadrenie k znaleckému posudku dňa 18.09.2013, účasti na pojednávaní dňa 08.10.2013. Poskytovanie právnych služieb oprávnenej osobe sa skončilo rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves Č. k. 2C/155/2007-459, zo dňa 11.02.2013, právopl. 14.02.2013, ktorým súd žalobu voči žalovanému v 1. rade a žalovanému v 3./rade zamietol. Žalobu voči žalovanému v 2./ rade vylúčil na samostatné konanie. Toto konanie skončilo rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 16C/1/2013-84, ktorým súd žalobu zamietol. Súd ani v jednom konaní náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Dňa 17.02.2014 si advokátka uplatnila voči centru nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej výške 42.112,57 €. Vyúčtovanie spolu so spisovým materiálom bolo postúpené právnomu odboru centra ako útvaru príslušnému na rozhodovanie o náhrade trov právneho zastúpenia. Vyúčtovanie trov vychádza z hodnoty sporu 20 000 000, - Sk.“

5. Správny orgán prvého stupňa konštatoval, že tarifnú odmenu advokáta za zastupovanie osoby v materiálnej núdzi v občianskom súdnom konaní upravujú ustanovenia § 14a až § 14c vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení platnom po 01.06.2009 a hotové výdavky a náhradu za stratu času upravujú ustanovenia § 15 až § 17 citovanej vyhlášky.

6. V ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa špecifikoval podklady, ktoré boli predložené advokátom. S vyčíslením náhrady trov právneho zastúpenia advokátka do spisu doložila: „uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4C/10/2007-8 zo dňa 17.01.2007, právopl. 08.02.2007, osvedčenie o evidencii platiteľa DPH, záznam o porade s klientkou spísaný dňa 15.05.2007, záznam o porade s klientkou zo dňa 01.02.2007, Žaloba zo dňa 19.07.2007, Rozšírenie žaloby o sumu 115 440,- Sk zo dňa 17.08.2007, Predloženie návrhu otázok na znalecké dokazovanie zo dňa 05.12.2007, zápisnicu o pojednávaní zo dňa 15.10.2007, Vyjadrenie k znaleckému posudku č. 1/2008 zo dňa 11.02.2008, zo dňa 19.03.2008, zápisnicu o pojednávaní zo dňa 12.05.2008, Vyjadrenie k doplnku k znaleckému posudku č. 1/2008, zo dňa 25.07.2008, zápisnicu o pojednávaní zo dňa 30.10.2008, Návrh na ďalšie znalecké dokazovanie zo dňa 22.12.2010, zápisnicu o pojednávaní zo dňa 10.01.2011, Písomné stanovisko k príčinnej súvislosti a návrh ďalších otázok pre znalca zo dňa 14.02.2011, zápisnicu o pojednávaní zo dňa 08.11.2011, Návrh otázok pre znalecké dokazovanie zo dňa 16.12.2011, Vyjadrenie k znaleckému posudku č. 189/2012 - Inštitút forenzných medicínskych expertíz, s.r.o. Bratislava zo dňa 10.01.2013, zápisnicu o pojednávaní zo dňa 21.01.2013, zápisnicu o pojednávaní zo dňa 11.02.2013, Vyjadrenie k znaleckému posudku zo dňa 18.09.2013, zápisnicu o pojednávaní zo dňa 08.10.2013, kópiu listu označenom ako VEC: Na vedomie - list zaslaný Centru právnej pomoci Bratislava zo dňa 03.02.2014, Uplatnenie trov právneho zastúpenia zo dňa 09.10.2013, Uplatnenie trov právneho zastúpenia zo dňa 23.01.2013, rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 2C/155/2007-459 zo dňa 11.02.2013, právopl. 14.02.2013, rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 16C/ 1/2013-84 zo dňa 08.10.2013, právopl. 17.12.2013, z ktorých je zrejmé, že advokátka v uvedenej veci oprávnenú osobu zastupovala, a že náhrada trov konania tejto osobe nebola priznaná.“

7. Správny orgán prvého stupňa na základe uvedeného konštatoval:

„že vyúčtovanie trov právneho zastúpenia nie je v súlade s vyhláškou a advokátke nepriznáva náhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej výške. Dôvodom je skutočnosť, že advokátka pri vyúčtovaní trov právneho zastúpenia postupovala podľa nesprávnych ustanovení vyhlášky. Advokátka vykonala prvý úkon právnej služby, prevzatie a príprava zastupovania vrátane prvej porady s klientom dňa 01.02.2007. V čase vykonania tohto úkonu sa na odmenu a náhradu advokáta vzťahovali ustanovenia vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení zákona č. 279/2005 Z. z., 649/2005 Z. z., 256/2006 Z. z. .. Centrum je zásadne oprávnené vyplácať náhradu trov konania podľa II. časti III. hlavy tejto vyhlášky, nazvanej Tarifná odmena advokáta za zastupovanie osoby v materiálnej núdzi v Občianskom súdnom konaní. Advokátka bola uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves určená za právneho zástupcu oprávnenej osoby v právnej veci náhrady škody, bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia. Uvedená problematika podľa právnej teórie spadá pod hodnotu sporu, ktorá sa nedá vyčísliť v peniazoch. Základnú sadzbu tarifnej odmeny vo veciach určenia platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov, vo veciach určenia, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, pri ktorých sa hodnota sporu nedá určiť upravuje § 14b ods. 1 vyhlášky. Podľa ustanovenie § 14b ods. 1 písm. c) Vyhlášky, v ostatných prípadoch

je tarifná odmena 10 000 - Sk. Po prijatí zákona č. 557/2008 Z. z., ktorým sa vyhláška novelizovala v súlade s prechodom Slovenskej republiky na menu Euro, 331, 94 €. Advokátka vo vyúčtovaní poukazuje na znenie § 24e ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov. Uvedené ustanovenie znie: "Ak účastníkovi konania vznikol nárok na náhradu trov konania a súd nerozhodol o nároku na náhradu trov právneho zastúpenia advokáta ustanoveného súdom podľa § 30 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2009 a s nárokom odkázal advokáta na centrum alebo ak o tomto súd nerozhodoval vôbec, napriek tomu, že si advokát nárok na náhradu trov právneho zastúpenia riadne a včas uplatnil, rozhodne o nárokoch advokáta podľa druhej časti druhej hlavy vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov centrum.

S ohľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že ustanovenie § 24e zákona č. 327/2005 Z. z. sa použije iba v prípade, že zastupovaný účastník bol v konaní úspešný (teda vznikol mu aj nárok na náhradu trov konania, ak si tento nárok riadne a včas uplatnil) a súd doposiaľ nerozhodol o náhrade trov právneho zastúpenia. Z citovaného ustanovenia § 24e ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. je zrejmé, že postup tu stanovený tvorí výnimku z rozhodovacej praxe centra podľa ustanovenia § 15 cit. zákona, a aby mohlo centrum podľa tohto ustanovenia postupovať, je potrebné, aby boli splnené kumulatívne stanovené podmienky, a to:

1. účastníkovi konania vznikol nárok na náhradu trov konania a
2. súd nerozhodol o náhrade trov právneho zastúpenia advokáta ustanoveného súdom do 31.12.2009 a

3. advokáta odkázal na centrum alebo nerozhodoval o tom vôbec a

4. advokát si riadne a včas uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v predmetnom konaní pred súdom.

S ohľadom na uvedené centrum ako správny orgán nemôže postupovať podľa § 24e zákona č. 327/2005 Z. z. z dôvodu, že nie je splnená prvá podmienka na postup podľa tohto stanovenia, a to vznik nároku na náhradu trov konania účastníkovi konania.

Centrum advokátke v súlade s § 14b ods. 2 vyhlášky zvýšilo odmenu o 100 % , pretože sa zjavne jednalo o mimoriadne náročnú a skutkovo zložitú vec. Advokátka zastupovala oprávnenú osobu osobu dlhší čas a pri tom vykonala v jej prospech značný počet úkonov právnej služby. Advokátke preto patrí nasledujúca odmena:

odmena podľa § 14b ods. 1 písm. c) vyhlášky účinnej k 01.02.2007 331,94 €

zvýšenie odmeny o 100 % podľa § 14b ods. 2 vyhlášky 331,94 €

režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky za r. 2007 (5 x 5,91) 29,55 €

režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky za r. 2008 (4 x 6,31) 25,24 €

režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky za r. 2010 (1 x 7,21) 7,21 €

režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky za r. 2011 (5 x 7,41) 37,05 €

režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky za r. 2013 (5 x 7,81) 39,05 €

20% DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 160,40 € Spolu 962,38 €."

8. Proti predmetnému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom uviedla, že sa nestotožňuje s názorom prvostupňového orgánu, že je potrebné aplikovať procesnoprávnu normu účinnú v čase vydania rozhodnutia a taktiež nesúhlasí s postupom centra, keď vychádzalo zo skutočnosti, že hodnota sporu v konaní o náhradu škody, bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia je hodnota sporu, ktorá sa nedá určiť v peniazoch.

9. Žalovaný správny orgán rozhodnutím zo dňa 21.05.2014 zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie orgánu prvého stupňa zo dňa 14.03.2014 v celom rozsahu. Vo svojom rozhodnutí žalovaný správny orgán poukázal na viaceré zákonné ustanovenia účinné do 31.12.2009 a taktiež účinné od 01.01.2010. Na záver žalovaný správny orgán uviedol: „Z povahy nároku vyplýva, že v záujme určitosti petitu je vždy potrebné pri uplatnení nároku zadefinovať požadovanú výšku náhrady škody, prípadné stanovenie výšky náhrady je však závislé od úvahy súdu. Pokiaľ súd návrh zamietol, je potrebné vnímať hodnotu

sporu ako takú, ktorú nemožno určiť, alebo ju možno určiť len s nepomernými ťažkosťami. Odvolací orgán sa preto plne stotožňuje s prvostupňovým rozhodnutím, a teda, že je

správne, aby sme za hodnotu sporu považovali až výšku plnenia priznanú súdom a nie

navrhovateľom uplatnenú. Až okamihom rozhodnutia sa stáva hodnota práva známa. Pokiaľ je nárok po predchádzajúcom dokazovaní posúdený súdom ako oprávnený a súd ho rozhodnutím prizná, môžeme

hovorí o reálnej hodnote sporu. V takýchto intenciách sa pohybovali aj rozhodnutia NS SR, napr. uznesenie NS SR, sp. zn. 5MCdo 7/2010 alebo rozhodnutie NS SR, sp. zn.: 2M Cdo 3/2006, či rozsudok NS SR 1MCdo 1/2008.

Centrum sa s uvedeným právnym názorom stotožňuje a nemá dôvod vec posudzovať odlišným spôsobom.“

10. Včas podanou žalobou sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia Centra právnej pomoci Bratislava zo dňa 14.03.2014 sp. zn. 3638/2014-PO, Č.RZ: 14543/2014, ako aj rozhodnutia Centra právnej pomoci Bratislava zo dňa 21.05.2014 sp. zn. 3638/2014-POEO, Č.RZ.: 27977/2014 v súlade s § 250j ods. 2 OSP.

11. V správnej žalobe poukazovala na to, že bola súdom ustanovená na zastupovanie mal. M. D. za účasti matky K. D. na základe uznesenia súdu zo dňa 17.01.2007 pod č.k. 4C/10/2007-8. Uviedla, že nemôže jej byť na ujmu priznania trov zastúpenia, keď bola ustanovená súdom pred 01.01.2010 a v tom čase nemohla očakávať, že by sa odmena mohla riadiť výškou odmeny ako určovalo Centrum právnej pomoci pre advokátov, ktorých stanovilo centrum. Štát podľa žalobkyne zneprehľadnil zmeny právnej úpravy a zvýhodnil seba v postavení subjektu povinného na zaplatenie odmeny a náhrady hotových výdavkov advokáta, keď vytvoril neprehľadnú situáciu vo vzťahu k uplatneniu výšky trov právneho zastúpenia v prípadoch, keď od 01.01.2010 bolo novelizované znenie § 149 ods. 2 OSP. Podľa žalobkyne nie je správny názor prvostupňového orgánu a taktiež orgánu, ktorý rozhodoval v správnom konaní ako odvolací orgán, že je potrebné aplikovať procesnoprávnu normu platnú a účinnú v čase rozhodovania, keď retroaktivita spätnej účinnosti akýchkoľvek právnych noriem nie je možná. Nárok žalobkyne na priznanie trov právneho zastúpenia, ako odmeny za právne zastúpenie, hoci vznikol v súvislosti s procesom (občianske súdne konanie) a je upravený v procesnom predpise, je svojou povahou nárokom hmotnoprávnym a je krytý ústavne zaručeným právom legitímneho očakávania uspokojenia daného nároku. Na základe uvedeného rozhodnutie žalovaného je nezákonné, pretože došlo k svojoľnej interpretácii uplatnenia nárokov na odmenu za právne zastúpenie podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky 655/2004 Z.z. (§ 14a a nasl.). Správny orgán mal vychádzať z právnych predpisov, ktoré boli platné v čase, keď bola ustanovená žalobkyňa ako advokát súdom za právneho zástupcu bez ohľadu na to, že neskôr bol tento predpis zmenený. Čo sa týka určenia hodnoty sporu žalobkyňa nemala pred podaním žaloby k dispozícii lekárske posudky na bodové ohodnotenie bolestného a sťaženie spoločenského uplatnenia a navyše v konaní bolo vyhotovených viacero lekárskeho posudkov. V predmetnej veci išlo o vecne náročnú vec a priznaná výška odmeny je neprimerane nízka, pretože povaha sporu si vyžadovala vykonanie náročných úkonov od roku 2007 do konca roka 2013. Na základe uvedeného preto žalobkyňa trvala na tom, že bola na svojich právach postupom orgánu štátnej správy ukrátená a je potrebné, aby súd preskúmal zákonnosť predmetného rozhodnutia.

12. Žalovaný v písomnom vyjadrení zo dňa 12.10.2015 poukázal na zákonné ustanovenia, ktoré korešpondujú s odôvodnením napadnutého rozhodnutia žalovaného zo dňa 21.05.2014.

13. Žalobkyňa písomným podaním zo dňa 03.12.2015, doručeným tunajšiemu súdu dňa 07.12.2015, poukazovala na to, že vo vyjadrení žalovaný poukazuje na právnu úpravu a výklad právnej úpravy platnej od 01.01.2010. Podľa tvrdenia žalovaného došlo k zjednoteniu rozhodovania o uplatnení náhrady trov advokátov a to bez ohľadu na to, či bol advokát ustanovený súdom alebo určený žalovaným. Žalovaný sa odvoláva na to, že pri priznávaní odmeny za právne zastúpenie je oprávnený rozhodovať žalovaný a to spôsobom podľa § 15 zákona č. 327/2005 Z. z. s odkazom na § 14a a nasl. Vyhlášky č. 655/2004 Z. z. čo podľa žalobkyne v danom prípade je neprípustné. Súhlasila s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania.

14. Žalovaný správny orgán doplnením podania zo dňa 12.10.2015 súhlasil s prejednaním bez nariadenia pojednávania.

15. Podľa § 491 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (SSP) účinného od 01.07.2016, Ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku predtým nadobudnutia jeho účinnosti.

16. Aj keď správna žaloba bola podaná za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, správny súd, s poukazom na citované ustanovenie § 491 ods. 1 SPP, preskúmal napadnuté rozhodnutia v konaní v

zmysle príslušných ustanovení Správneho súdneho poriadku. Vzhľadom na súhlas účastníkov konania, bez nariadenia pojednávania, preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj správneho orgánu prvého stupňa, oboznámil sa s podanou správnu žalobou, písomným vyjadrením žalovaného, ako aj žalobkyne, pripojeným administratívnym spisom žalovaného a dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná.

17. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

18. Podľa § 1 ods. 2 správneho poriadku, správnym orgánom je štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

19. Podľa § 3 ods. 1 správneho poriadku, správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

20. Podľa § 149 ods. 2 OSP v znení platnom a účinnom od 01.01.2009 (v znení zák. č. 477/2007 Z. z.), ak ustanovený advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť štátu náhradu hotových výdavkov advokáta a odmenu za zastupovanie. Výška tejto odmeny sa určí podľa ustanovení osobitného predpisu.

21. Podľa § 149 ods. 2 OSP v znení platnom a účinnom od 01.01.2010 (v znení zák. č. 495/2009 Z. z.), ak bol účastníkovi súdom ustanovený zástupca, alebo ak ide o zastupovanie na základe rozhodnutia centra právnej pomoci, pri náhrade trov konania, sa postupuje podľa osobitného predpisu.

22. Podľa poznámky pod čiarou k § 149 ods. 2 OSP (účinnom od 01.01.2009), sa jedná o Vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 279/2005 Z. z..

23. Podľa § 15 ods. 2 zák. č. 327/2005 Z. z. (v znení platnom a účinnom od 01.01.2010), centrum rozhodnutím podľa osobitného predpisu (zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní), prizná advokátovi náhradu trov konania po skončení zastupovania na základe jeho vyčíslenia podľa osobitného predpisu (§ 14a až 14f vyhl. č. 655/2004 Z. z.); to neplatí v rozsahu, v ktorom súd priznal náhradu trov konania podľa ods. 1. Ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa, môže centrum priznať advokátovi čiastočnú alebo úplnú náhradu trov právneho zastúpenia bez ohľadu na to, či súd tomuto advokátovi priznal náhradu trov konania podľa ods. 1.

24. Podľa § 25 zákona č. 327/2005 Z. z., na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

25. Podľa § 25a zák. č. 327/2005 Z. z. (Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.01.2010), na konania o nároku na poskytnutie právnej pomoci začaté pred 01.01.2010 a právoplatne neukončené do 31.12.2009 sa použijú ustanovenia účinné od 01.01.2010.

26. Podľa § 20a vyhlášky č. 209/2009 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (prechodné ustanovenia účinné od 01.06.2009) za úkony právnych služieb vykonané pred dňom nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky, patrí advokátovi odmena podľa doterajších predpisov.

27. Žalovaný správny orgán, ako štátna rozpočtová organizácia, ktorá poskytuje právnu pomoc ľuďom v materiálnej núdzi, vzniklo 01.01.2006 na základe zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi. Do tohto obdobia, teda do 31.12.2005, advokátov ustanovovali a o ich odmene rozhodovali iba súdy podľa § 30 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku. O odmene rozhodovali súdy na základe § 140 ods. 2 OSP podľa druhej hlavy druhej časti vyhlášky MS

SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Za úkony vykonané po 01.01.2006 žalovaný priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, avšak stále len podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky, bez ohľadu na to, či advokáta ustanovil súd alebo ho určilo centrum.

28. Od 01.01.2010 nadobudol účinnosť zákon č. 495/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Táto novela priniesla výrazný posun v procese ustanovovania a následne aj odmeňovania advokátov poskytujúcich bezplatnú právnu pomoc osobám v materiálnej núdzi. Účelom predmetnej novely malo byť odstránenie tzv. dvojkoľajnosti v procese priznávania odmeny advokátom za právne zastupovanie účastníka konania. Zmena sa dotkla advokátov ustanovených súdom do 31.12.2009, o odmene ktorých súd nerozhodol do 31.12.2009.

29. Zákomom č. 495/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, došlo okrem iného k novelizácii ustanovenia § 149 ods. 2 OSP, v zmysle ktorého, ak bol účastníkovi súdom ustanovený zástupca podľa § 30 OSP alebo ak ide o zastupovanie na základe rozhodnutia centra právnej pomoci, pri náhrade trov konania sa postupuje podľa osobitného predpisu, pričom v poznámke pod čiarou je uvedený odkaz na § 15 zákona č. 327/2005 Z. z. a § 14a a nasl. vyhlášky č. 655/2004 Z. z.. Došlo tak teda k zjednoteniu rozhodovania o uplatnenej náhrade trov advokátov, a to bez ohľadu na to, či bol advokát ustanovený súdom alebo určený centrom právnej pomoci. O odmene je oprávnené rozhodovať centrum, a to postupom podľa § 15 zákona č. 327/2005 Z. z. s odkazom na § 14a a nasl. vyhlášky č. 655/2004 Z. z..

30. Z predloženého spisového materiálu, vrátane administratívneho spisu vyplýva, že žalovaný správny orgán rozhodnutím sp. zn. 3638/2014-POEO, Č.RZ. 27977/2014 zo dňa 21.05.2014 rozhodol o zamietnutí odvolania a potvrdil rozhodnutie 3638/2014-PO, Č.RZ.: 14543/2014 zo dňa 14.03.2014 v celom rozsahu. Predmetným prvostupňovým rozhodnutím bolo rozhodované o priznaní náhrady trov konania pre advokátku JUDr. Dášu Bajanovú, ktorá poskytovala právne služby na základe uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4C/10/2007-8 zo dňa 17.01.2007, ktorým bola ustanovená oprávnenej osobe za právnu zástupkyňu. Dňa 17.02.2014 si advokátka uplatnila voči Centru právnej pomoci nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej výške 42.112,57 Eur. Prvostupňový správny orgán priznal advokátke trovy právneho zastúpenia, ale nie v takej výške, ako si ich uplatnila. Na základe uvedeného podala advokátka odvolanie o ktorom rozhodoval žalovaný správny orgán. Žalovaný správny orgán mal za to, že advokátka má právo na náhradu trov právneho zastúpenia, ale nie vo výške, ako si ich uplatnila, keďže vychádzala z nesprávnych zákonných ustanovení, ktoré stanovovali spôsob výpočtu trov právneho zastúpenia v rozhodnom období. Žalobkyňa proti uvedeným rozhodnutiam podala správnu žalobu, ktorú odôvodnila predovšetkým tým, že v danom prípade došlo k uplatneniu retroaktivity, čo je neprípustné. V správnej žalobe namietala taktiež nepreskúmateľnosť rozhodnutí správnych orgánov, keďže neobsahovali riadne zdôvodnenie použitia zákonných ustanovení, ktoré neboli účinné v čase poskytovania právnej služby jej klientov.

31. V správnom súdnictve preskúmajajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 OSP).

32. Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní. Ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím, či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu, a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, u koho právo v konaní ide.

33. Úlohou správneho súdu pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán, vecne príslušný na konanie, si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenie správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie

správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

34. Správny súd sa pri svojom rozhodovaní v iných právnych veciach (sp.zn. 7S/49/2017) oboznámil aj článkom, ktorý publikoval žalovaný na svojom webovom sídle a ktorý pri posúdení v tejto právnej veci dáva súd do pozornosti. Tento článok sa venuje problematike odmeňovania advokátov Centrom právnej pomoci (spracovaný Mgr. H. K., Mgr. L. O. a Mgr. Y. O.) s tým, že v závere článku je podpísaná aj JUDr. U. U., riaditeľka Centra právnej pomoci, z obsahu ktorého vyplýva, že „za úkony vykonané po 01.01.2006 centrum priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, avšak stále len podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky, bez ohľadu na to, či advokáta ustanovil súd alebo určilo centrum právnej pomoci. Za dôležitý časový moment centrum považuje dátum 01.06.2009, pretože od tohto dátumu sa mení tarifná odmena za zastupovanie advokátov na paušálnu odmenu, ktorá sa priznáva bez ohľadu na hodnotu veci v spore, a to za účelom úspory nákladov centra za služby poskytované advokátmi klientom centra a za účelom spravodlivejšieho odmeňovania advokátov za poskytované právne služby. Tarifná odmena, ktorá sa advokátom priznáva pred 01.06.2009, bola často neprimerane vysoká vzhľadom na počet úkonov, ktoré advokát vykonal a tiež vzhľadom na to, že aj v prípade zastavenia konania alebo nezastupovania do právoplatného skončenia vo veci samej sa odmena advokátovi priznávala v plnej výške. Novelou vyhlášky č. 209/2009 Z.z. sa okrem iného zmenil tiež názov tretej hlavy druhej časti vyhlášky, ktorá po novele znie: paušálna odmena advokáta za zastupovanie osoby v materiálnej núdzi vyplácaná centrom právnej pomoci. Centrum teda bez ohľadu na to, či ide o ustanovenie advokáta súdom alebo určenie advokáta centrom, v prípadoch, keď došlo k ustanoveniu /určeniu advokáta pred 01.01.2009, teda pred zmenou tretej hlavy druhej časti vyhlášky, určuje odmenu podľa tarify. Na priznanie odmeny je rozhodujúci dátum vykonania prvého úkonu právnej služby, tento úkon však advokát musí preukázať. Ak advokáta ustanoví súd, vo väčšine prípadov je takýmto úkonom dátum prevzatia, resp. dátum právoplatnosti uznesenia súdu o ustanovení advokáta na zastupovanie účastníka konania. Z toho vyplýva, že ak advokát vykonal prvý úkon pred 01.06.2009 centrum rozhoduje podľa znenia tarify účinnej do 31.05.2009, a to aj v prípade, ak rozhoduje po tomto dátume. Centrum rozhoduje o odmene advokáta ustanoveného súdom až po 01.01.2010, kedy súdy stratili právomoc rozhodovať o odmene advokáta ustanoveného súdom a táto právomoc prešla len na centrum, ktoré rozhoduje podľa tretej hlavy druhej časti vyhlášky.“

35. V napadnutom rozhodnutí, podľa názoru správneho súdu, úplne absentuje vysvetlenie, ako sa žalovaný vysporiadal s prechodnými ustanoveniami citovaného zákona č. 327/2005 Z.z., ako aj s jednotlivými ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z.z. (najmä s jej jednotlivými prechodnými ustanoveniami). Prítom ide o zásadné normy, pretože tie preklenujú obdobie zmien v odmeňovaní úkonov, stanovujú príslušnú normu v závislosti od obdobia, v ktorom boli úkony právnej pomoci vykonané. Citácia zákonných ustanovení a použitie § 25a zákona č. 327/2005 Z. z. žalovaným, ktorý upravuje konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci v období pred a po 31.12.2009, nie je pre podstatu veci dostačujúce.

36. V predmetnej veci sa jednalo o priznanie trov právneho zastúpenia za právne zastupovanie, ktoré vzniklo na základe uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4C/10/2007-8 zo dňa 17.01.2007, čiže v čase pred účinnosťou pozmeňujúceho zákona a trvalo do obdobia, kedy už boli v platnosti nové právne predpisy, čo malo byť adekvátne zhodnotené v napadnutom rozhodnutí žalovaného a predovšetkým tento právny stav mal byť vyčerpávajúco vysvetlený.

37. Podľa názoru správneho súdu tak napadnuté rozhodnutie neobsahuje dostatok dôvodov, z ktorých by bolo zrejmé, akými úvahami sa žalovaný a aj prvostupňový správny orgán riadil pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia, vzhľadom na predchádzajúcu a existujúcu právnu úpravu.

38. Rozhodnutie žalovaného, i správneho orgánu prvého stupňa, tak nespĺňa požiadavku náležitého odôvodnenia v zmysle § 47 ods. 3 Správneho poriadku, podľa ktorého v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

39. Správne orgány sa riadne nevysporiadali s vyššie uvedenými žalobnými dôvodmi a preto po preskúmaní rozhodnutí žalovaného a rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa v rozsahu a z

dôvodov uvedených v žalobe súd dospel k záveru, že rozhodnutia sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Preto správny súd, z dôvodu podľa § 191 ods. 1 písm. d) SPP za použitia § 191 ods. 3 SPP, preskúmané rozhodnutie žalovaného, ako druhostupňového správneho orgánu, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

40. Úlohou žalovaného bude vykonať právne posúdenie uvedených právnych noriem vo vzájomnej súvislosti a následne s primeraným vyjadrením právnych úvah, ktorými sa pri tom riadil, bude musieť žalovaný opätovne rozhodnúť a rozhodnutie riadne odôvodniť.

41. O trovách konania súd rozhodol podľa § 167 Správneho súdneho poriadku tak, že priznal ich náhradu žalobkyni, ktorá bola v konaní úspešná, voči žalovanému. O výške priznaných trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia v tejto veci (§ 175 ods. 2 SSP).

42. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať na Krajskom súde v Košiciach v lehote 1 mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 Správneho súdneho poriadku uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva a návrh výroku rozhodnutia.

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 odsek 1 písm. g) až i) Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred krajským súdom.

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom, ak nemá sám vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.